

om der wille van een mensch nimmer iets aan mag worden toegevoegd, en dat er uit vrees voor een mensch ook nooit iets van mag worden weggenomen, waarvan men de vaste overtuiging heeft, dat het de onwettelijke waarheid Gods is. Wat wij in onze geloofsbelijdenis uitspreken met betrekking tot het zich voegen bij de ware Kerk, is hier van niet minder kracht: Gods Woord moet worden gepredikt, ook ofschoon het zoo ware, dat de Magistraten en plakaten der Prinsen daar tegen waren, en dat de dood of eenige lichamelijke straf daaraan hing.

En nu geloof ik zonder eenige reserve te kunnen zeggen, dat dat Evangelie in onze Kerken in Duitschland Zondag op Zondag wordt verkondigd, precies als bij ons, en dat is nog altijd toegestaan.

Wel is er een enkele maal iets voorgevallen.

Het is bekend, dat er een „taalverbod“ is gekomen, waarbij het gebruik der Nederlandsche taal in onze Kerken werd verboden. Dat verbod bestaaf nog, maar enkele Kerken, die daarvoor bijzonder in aanmerking komen, hebben daarin toch heel wat verlichting gekregen, en mogen voor een kleiner of grooter deel de diensten in de Nederlandsche taal houden.

In het begin, toen dat verbod was uitgevaardigd, was er in sommige Kerken ook een door de autoriteiten aangewezen luisteraar, die de opdracht had om te controleeren, of de bepalingen wel werden nageleefd.

Later is die er niet meer geweest.

Alleen in het begin is dat een paar maal voorgekomen.

En toen is het ook een keer gebeurd, dat enkele weken daarna in een bepaalde Kerk de politie bij een der ouderlingen kwam om navraag te doen naar de beteekenis en bedoeling van een uitdrukking, die hij in een van die diensten in het bidden had gebruikt.

Die zaak is toen wel goed afgelopen.

We willen maar zeggen, dat het ook wel eens anders zou kunnen loopen, indien wel zoo'n luisteraar aanwezig was. Want indien het zoo iemand er om te doen was, zou hij gemakkelijk een uitdrukking in de prediking kunnen vinden om op grond daarvan een aanklacht in te dienen. Dat is heel geen kunst. En op die wijze zouden heel wat moeilijkheden kunnen ontstaan.

We zijn daarvan gelukkig verschoond gebleven tot nu toe; persoonlijk hebben we den indruk, dat de autoriteiten, waarmee wij te doen hebben, momenteel een meer welwillende houding jegens onze Kerken in acht nemen, dan ze vroeger wel eens deden.

Dat alles bracht mee, dat we op kerkelijk gebied nog heel wat kunnen genieten van dat begrip „vrijheid“ in den voormaligen zin van het woord. Heel anders zou dat naar onze meening zijn gegaan, wanneer wij mede in den kerkstrijd waren verwickeld, die op het oogenblik in de landkerken op zoo droeve wijze wordt gestreden.

Die is tot nu toe geheel aan ons voorbijgegaan, wat het institutionele kerkelijke leven aangaat, daar we volkomen buiten dat kerkverband staan, en er zoo dus niets mee hebben te maken.

Dat beteekent niet, dat daarvoor in onze kringen geen belangstelling zou bestaan: alles wordt, voorzover dat mogelijk is, met aandacht gevolgd, daar het een zaak van het hoogste gewicht is voor de Kerk in het algemeen.

Waar die kerkstrijd heerscht, daar is de „vrijheid“ in de nieuwe banen geleid.

Nu is er ook nog weer heel wat verschil in die „vrijheid“, in verband met het terrein, waar men zich bevindt. Zoolang men zich beweegt op zuiver theoretisch gebied, en het dus bij woorden blijft, laat men nog heel wat gaan; anders wordt het, wanneer men op het gebied der praktijk komt, en men zijn theorieën wil verwerkelijken en zijn beginselen toepassen. Zijn ze dan niet in overeenstemming met de nieuwe ideeën, dan behoeft niemand een poging tot verwerkelijking van zijn gedachten te ondernemen. Want dat behoort niet bij die „vrijheid“ van dat nieuwe begrip.

Kom ik nu nog even op die beginvraag terug, of we Gods Woord nog vrij kunnen prediken, dan kunnen we die vraag met ja! beantwoorden, wanneer men maar alles in het oog houdt, wat we daarover hebben opgemerkt; dan moeten al die omstandigheden in aanmerking worden genomen, en ik kan daarom aanbevelen, ze met aandacht te lezen.

VAN RAALTE.

## BRIEF UIT AMERIKA

### De Derde Algemeene Synode.

De derde algemeene synode van de „Presbyterian Church of America“ werd onlangs te Philadelphia gehouden. De J. J. de Waard werd met groote meerderheid van stemmen tot voorzitter verkozen. Dit was in zichzelf reeds een verblijdend teeken. Het toonde dat de Gereformeerden het wel van de Fundamentalisten zouden winnen.

De strijd brak spoedig los. De vergadering van de „Independent Board for Presbyterian Foreign Missions“ had op 31 Mei plaats gevonden. Hier hadden de Fundamentalisten den boventoon gespeeld. De Gereformeerden in dien Board hadden daags voor de synode voor hun lidmaatschap in den board bedankt. De eerste vraag waarvoor de synode werd gesteld was dus of zij de „Independent Board“ weer, zooals het vorig jaar, aan de kerken kon aanbevelen.

De buitenlandsche zendingscommissie der kerk diende een rapport in, waarin werd aanbevolen dat, aangezien de „Independent Board“ de Gereformeerde lijn had verlaten, de kerken nu zelf hun eigen buitenlandsche zendingswerk zouden ondernemen. Een minderheidsrapport werd ingediend door Ds C. McIntire.

Men kan begrijpen, dat het debat over dit rapport nog al wat welsprekendheid deed losbarsten.

Toch bleek spoedig dat de Fundamentalisten hopeloos in de minderheid waren. Het voorstel der commissie werd met groote meerderheid van stemmen aangenomen. Voortaan zal de Presbyterian Church of America los zijn van den „Independent Board“. Ds Woodbridge, die de secretaris was van den „Independent Board“, heeft ook dien board verlaten en wordt nu secretaris beide voor de buiten- en de binnenlandsche zendingscommissie der kerken.

Vier kandidaten, allen van Westminster, die zich bij den „Independent Board“ hadden aangediend en hun examen voor dien Board reeds hadden gedaan, hebben zich onmiddellijk teruggetrokken en hopen nu zoo spoedig mogelijk door de kerken zelf uitgezonden te worden. Van de ongeveer twintig zendelingen, die reeds door den „Independent Board“ zijn uitgezonden weet men nog niet wat zij doen zullen. Toch geeft het feit dat de meesten hunner van Westminster afkomstig zijn goede hoop, dat ze met de kerken mee zullen gaan.

...

De tweede zaak, die met groote spanning werd behandeld, was de geheelonthoudersquaestie. Ook hier stonden de Fundamentalisten en de Gereformeerden sterk tegenover elkander. Verschillende „overtures“ (voorstellen) waren er ter tafel. Die van California, waar de Fundamentalisten het sterkst zijn, en die van Chicago waar Dr Buswell van Wheaton College een leidende figuur is, verlangden, dat de Synode geheelonthouding aan de kerken zou aanbevelen. Ongeveer een geheel dag is over deze quaestie gedebatteerd. Dr Buswell sprak bijna een uur aaneen. In zijn speech trachtte hij aan te toonen, dat het gehele onderwijs te Westminster, van de Apologetiek via de Dogmatiek tot de Ethiek, van de Amerikaansche Presbyteriaansche traditie was afgeweken. De kerken moesten dus nu maar kiezen, of ze naar de aloude Amerikaansche Presbyteriaansche traditie van geheelonthouding wilden terug keeren, of dat ze de nieuwe leer van Westminster wilden volgen.

Reeds maanden voor de synode schreef Dr Buswell in een brief aan de faculteit te Westminster, dat de „Presbyterian Church of America“ zich misschien wel geheel en al van Westminster los zou moeten maken. Ook heeft hij eenige boekjes geschreven, waarin hij zich verre van Gereformeerd in zijn denken heeft getoond. De zaak zal dus heel wat dieper dan de geheelonthoudersquaestie op zichzelf.

Toen de stemming ook hier weer een diepe nederlaag voor de Fundamentalisten betekende, gaven ze spoedig te kennen, dat ze onmogelijk langer in hetzelfde kerkverband met ons konden samengaan. Tijdens de zittingen der synode hebben ongeveer veertien predikanten en vier ouderlingen zich afgescheiden en de „Bible Presbyterian Synod“ gevormd. „The Christian Beacon“, het blad van Ds McIntire, verhaalt ons, dat de „Bible Presbyterian Synod“ de Westminsterse geloofsbelijdenis heeft aangenomen, zooals die bestond in Mei 1936. Dat beteekent dus, dat men de min of meer Arminiaansche toevoegselen van 1903, die er verleden jaar in Juni door de „Presbyterian Church of America“ waren afgesneden, er weer aan toevoegt. Daarbij zegt men, van plan te zijn, de belijdenis te veranderen, in zoover ze niet duidelijk het Premillennialisme leert.

We kunnen het dan ook niet anders dan als een grooten zegen beschouwen, dat Ds Buswell, Ds McIntire en anderen ons hebben verlaten. Ze deden slechts schade aan het Gereformeerde werk dat hier was begonnen.

Ook mogen we uit dit alles met ootmoedigen dank aan God opmerken, met welk een grooten en onverbeurden zegen Hij het werk van Dr Machen en Westminster Seminary heeft bekroond. Zij, die hun opleiding te Westminster hebben genoten, komen meest zelf van half Arminiaansche-dispensationalistische kringen. Toch stonden ze nu bijna allen pal voor de Gereformeerde waarheid. Sommigen humer stemden zelfs tegen den wensch van eigen ouders of vrienden met de Gereformeerden. Dat het nu al Israël is wat Israël heet, zou ik niet durven beweren; maar wel mag ik vermelden, dat de Gereformeerde beweging alhier nu op beter fundament staat dan ooit tevoren.

C. VAN TIL.

## STEMMEN UIT ONZE KERKEN

### „Onwaardig bedrijf.“

„Onwaardig bedrijf“, zoo noemt mevvr. Kuiper—van Oord hetgeen de heer Janse schrijft ten aanzien van de Grieksche filosofie in zijn boekje „De mensch als levende ziel“, in „De Heraut“ van 20 Juni 1937 onder de rubriek Leestafel.

Men zou met recht kunnen vragen, of de methode van beoordeelen, die hier in „De Heraut“ is toegepast, niet heel erg beneden peil is.

En de critiek zelf is dat evenzeer.

Want hoe men het ook wendt of keert, deze beoordeeling kan niet anders worden gequalificeerd dan als spotten met den ernst van de antithese.

...

Mevrouw Kuiper tracht het betoog van den heer Janse te verklaren uit „ressentiment“. Er zou dus bij den heer Janse een oud zeer aanwezig zijn, dat hem hatelijk maakt tegen iets, wat hij niet zou aan kunnen. Er was eens een tijd, toen slechts liberalisten zich verlaagden tot zulke „psychologische verklaringen“. Met die lieden, die Kuipers stichtten van de Vrije Universiteit uit ressentiment verklaarden — het heette dat hij boos was omdat hem geen hoogleeraarsplaats aan een staatsuniversiteit werd gegund — stelt mevrouw Kuiper—van Oord zich op één lijn.

Wat te zeggen van zulk een redeneering: wat de heer Janse schrijft over Grieksche filosofie zou geboren zijn uit „de eigenaardige animositeit van hem, die het voorrecht eener klassieke vorming moeten missen, en nu bewust of onbewust, gebeten zijn op wat zij derven“.

Zie, als men zoo iets leest, dan schaamt men zich over „De Heraut“.

Het is niet alleen beschamend, het is ook leerzaam.

Want er moet toch iets zijn, dat zulk een doen verklaart. En bedenkt men dat, dan brengt dit optreden van een gereformeerd kerkelijk weekblad toch weer tot nieuwe werkzaamheid en waakzaamheid.

...

Daartoe moet ik wel even op den inhoud van deze critiek ingaan, en de voornaamste fouten recht zetten.

Als mevrouw Kuiper even diep inzicht in de Grieksche wijsbegeerte heeft als de heer Janse, dan kan ik haar geluk wenschen. Uit deze bespreking van haar hand blijkt dit echter niet.

Mevrouw Kuiper zal mij wel niet het recht willen ontzeggen dit haar even onder het oog te brengen; het gaat hier over zaken, die mijn vak raken. En waar zij zelf getuigt, dat de beoefening van de studie der Grieksche wijsbegeerte de eruditie van een klassicus vraagt, wil ik haar op dit punt gaarne tegemoet komen. Zelf heb ik die eruditie, zooals ze hier wordt getuigd, nu niet zoo heel hoog. Ik weet te goed, dat men den hoogsten academischen graad kan hebben behaald en toch bij zich zelf bitter weinig eruditie kan ontdekken; zoo gaat het mij ten minste. En ik weet te goed, dat een niet-academisch-gevoerde eruditie kan verworven hebben, die den academicus met verbazing vervult — ik denk hier onwillekeurig aan den heer Janse. Doch waar mevrouw Kuiper schijnt te meenen, dat een klassicus eo ipso over eruditie beschikt, moge ik haar verzekeren, dat ik menig maal met den heer Janse heb gesproken en gecorrespondeerd, over vragen op het gebied van de oud-Grieksche wijsbegeerte, doch dat ik nimmer dien vreemde indruk opdeed, die door mevrouw Kuiper met zooveel felheid wordt uitgesproken. Wel profiteerde ik daarbij steeds van het scherpe verstand en de breede kennis van den heer Janse. Meent mevrouw Kuiper misschien, dat God Zijn gaven aan academische titeltjes bindt?

Het is wel heel klein, dit schermen met het ressentimentsargument. En het is ook heel ondankebaar. Is het niet heerlijk, dat de HEERE ook niet-universitair gestudeerde mannen schenkt, bij wie zij, die het voorrecht van een klassieke vorming, en het voorrecht van een academische vorming mochten genieten, gaarne in de leer gaan?

Hoe komt mevrouw Kuiper toch bij haar zonderlinge opvatting? Wat beteekent die hantaine afwijzing van levenswijze, die God schonk?

Er zit een zeker aristocratisme in deze houding. Zoo iets van: wat wil zoo'n profeet, die niet eens een academischen titel heeft! Ik zal nu maar geen psychologische verklaring gaan zoeken voor de gebetenheid jegens iemand, die zonder titeltje toch durft te schrijven over ingewikkelde problemen. Wel stel ik echter belang, en dat zal ieder gereformeerde doen, in den principiëlen achtergrond van zulk een houding.

Laat ik daarbij vooropstellen — me dunkt, dat is noodig — dat het me niet om of tegen personen gaat. Of mevrouw Kuiper een calviniste dan wel een humaniste is blijft hier buiten geding. Doch de principiële beteekenis van haar argumentatie verdient belangstelling.

Het aristocratisme, dat ik zooeven signaleerde, verklaar ik niet uit een of anderen psychischen toestand, maar wel uit een onverleerde rest van philologische humanisme. Want het blijkt, dat het feit, dat hier geraakt wordt aan de heerlijkheid van de antieke cultuur, scherp, ja bijna giftig verzet uitlokt.

„De Grieksche filosofie heeft rijk en schoon en ook langdurig gebloeid in een veelheid van beroemde scholen“.

Dit zinnetje is zwaar van inhoud. Zulk een uitspraak kan zeer wel zwaarder zijn dan degeen die haar doorgeeft beseft. Dat is niet erg. In dit geval hoop ik het zelfs. Ik hoop dat mevrouw Kuiper niet goed weet wat zij zegt, want anders is zij op een gevaarlijke manier verstrikt in de lügen van het klassicisme.

Doch bezien wij de gedachte op zich zelf, afgedacht van de persoon die haar neerschreef. Dan gaat het over rijkdom en schoonheid; over een lange geschiedenis; over veelvoudigheid; en over roem.

Die rijkdom  
Er heeft en  
sche cultu  
pingsmach  
moed van  
over deze  
heidene in  
het wandel  
ontrent zij  
Hier zit  
vrouwing v  
nantiën, en  
de mensche  
hoven den  
Is het zelf  
Zonder dat  
heid niet is

Want is  
zoo schoo  
En die ve  
nische. De  
ze heden a  
Isocrates t  
Plato; de  
Socrates —  
geeft; de b  
Epicuraeüs  
Lucianus je  
philosophen  
vondigheid,  
volk, dat in  
ander opbo  
aanprijs di  
Natuurlijk  
Blijvend zij  
een heiden  
de mensch  
hij zijn hoo  
delijke gem  
En ande  
lijks zou zi  
den afvalli  
denkbeeld  
die welke  
staan.

En zoo  
Grieksche  
punt, waar  
schoonste  
Bij de be  
juist omge  
veelvoudig  
motieven u  
Rijk en i  
In de oud  
guren, die  
jegens hen  
onder de g  
Die beroe  
En wat be  
den Schep  
denis, moge  
schepeelen  
Maar is di  
van de m  
anders. Da  
vele eeuwe  
een motief  
feit, dat he  
Klassicist  
in hand. En  
wordt bij h  
ze zijn. Te  
levensgeva

Ze erge  
woorden. N  
met een re  
dat de sch  
heer Janse  
och, laat m  
klassieke v  
aggressief  
het afkoms  
assimileerd  
dien dat w  
En die gaat  
dissertatie

Maar dat  
De critiek  
zelf bitter  
Erger is,  
in gereform  
dat ze wor  
lichting van  
Dat bewij  
broodnoodij  
De HEE  
wereldgelij  
A.

Naschr  
„Perschoon  
We hebbe  
staande „re  
Heraut“ va  
moment, da  
Reformatie  
blijke) opt  
een afkeure

Die rijkdom  
Er heeft en  
sche cultu  
pingsmach  
moed van  
over deze  
heidene in  
het wandel  
ontrent zij  
Hier zit  
vrouwing v  
nantiën, en  
de mensche  
hoven den  
Is het zelf  
Zonder dat  
heid niet is

Want is  
zoo schoo  
En die ve  
nische. De  
ze heden a  
Isocrates t  
Plato; de  
Socrates —  
geeft; de b  
Epicuraeüs  
Lucianus je  
philosophen  
vondigheid,  
volk, dat in  
ander opbo  
aanprijs di  
Natuurlijk  
Blijvend zij  
een heiden  
de mensch  
hij zijn hoo  
delijke gem  
En ande  
lijks zou zi  
den afvalli  
denkbeeld  
die welke  
staan.

En zoo  
Grieksche  
punt, waar  
schoonste  
Bij de be  
juist omge  
veelvoudig  
motieven u  
Rijk en i  
In de oud  
guren, die  
jegens hen  
onder de g  
Die beroe  
En wat be  
den Schep  
denis, moge  
schepeelen  
Maar is di  
van de m  
anders. Da  
vele eeuwe  
een motief  
feit, dat he  
Klassicist  
in hand. En  
wordt bij h  
ze zijn. Te  
levensgeva

Ze erge  
woorden. N  
met een re  
dat de sch  
heer Janse  
och, laat m  
klassieke v  
aggressief  
het afkoms  
assimileerd  
dien dat w  
En die gaat  
dissertatie

Maar dat  
De critiek  
zelf bitter  
Erger is,  
in gereform  
dat ze wor  
lichting van  
Dat bewij  
broodnoodij  
De HEE  
wereldgelij  
A.

Naschr  
„Perschoon  
We hebbe  
staande „re  
Heraut“ va  
moment, da  
Reformatie  
blijke) opt  
een afkeure

Die rijkdom  
Er heeft en  
sche cultu  
pingsmach  
moed van  
over deze  
heidene in  
het wandel  
ontrent zij  
Hier zit  
vrouwing v  
nantiën, en  
de mensche  
hoven den  
Is het zelf  
Zonder dat  
heid niet is

Want is  
zoo schoo  
En die ve  
nische. De  
ze heden a  
Isocrates t  
Plato; de  
Socrates —  
geeft; de b  
Epicuraeüs  
Lucianus je  
philosophen  
vondigheid,  
volk, dat in  
ander opbo  
aanprijs di  
Natuurlijk  
Blijvend zij  
een heiden  
de mensch  
hij zijn hoo  
delijke gem  
En ande  
lijks zou zi  
den afvalli  
denkbeeld  
die welke  
staan.

En zoo  
Grieksche  
punt, waar  
schoonste  
Bij de be  
juist omge  
veelvoudig  
motieven u  
Rijk en i  
In de oud  
guren, die  
jegens hen  
onder de g  
Die beroe  
En wat be  
den Schep  
denis, moge  
schepeelen  
Maar is di  
van de m  
anders. Da  
vele eeuwe  
een motief  
feit, dat he  
Klassicist  
in hand. En  
wordt bij h  
ze zijn. Te  
levensgeva

Ze erge  
woorden. N  
met een re  
dat de sch  
heer Janse  
och, laat m  
klassieke v  
aggressief  
het afkoms  
assimileerd  
dien dat w  
En die gaat  
dissertatie